

Oktatási Hivatal

**A 2009/2010. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első (iskolai) forduló**

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc
Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem** használható! Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen   nem

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: ..... irsz. .... város
..... utca ..... hsz.

Megye: .....

A felkészítő tanár(ok) neve: .....

Összes pontszám: .....   **Javító tanár:** .....

1.) Virágbontás**A) Mely költeményekben található az alábbi virágmotívumok?***(Szerző és cím pontos megnevezése egy pontot ér.)*

a) Mást szeretsz-e, gyöngyvirágom, vagy engem?

Szerző és cím: _____b) Jó illatú piros rózsám,
Gyönyörű szép kis violám**Szerző és cím:** _____c) Te lehetsz írja sebemnek,
Gyönyörű kis tulipánt!**Szerző és cím:** _____d) Virág tudjad, tőled el kell mennem,
És te íretted kell gyászba öltözniem.**Szerző és cím:** _____

Elérhető pontszám	4
Elért pontszám	

B) A virágénekek mely jellegzetes vonásai érvényesülnek a fenti költeményekben? Három jellegzetességet nevezzen meg!*(A három jellegzetes vonás pontos megnevezése két pontot ér, annál kevesebbre nem adható pont.)*

Elérhető pontszám	2
Elért pontszám	

2.)Témavariációk**Melyik műalkotás parafrázisának felelnek meg az alábbi kivonatok?****Nevezze meg az eredeti művet és szerzőt! Nevezze meg a megidézett szereplőt vagy szereplőket!****Milyen különbség van a felidéző szöveg és az eredeti mű között?** *(A megidézett szerző és cím pontos megnevezése egy pontot, a szereplő vagy szereplők pontos megnevezése egy pontot, a különbség kifejtése két pontot ér.)*

A) „Két olyan emberről szól a történet, akik belekeveredtek egy történetbe, mely számukra éppolyan rejtélyes, mint a nézőnek. Két lóti-futi mellékszereplő, akik parancsra főszerepre kényszerülnek. A címszereplő áruló barátai. Kockáznak, fülelnek, túllihegik a parancsokat. Ármány, szerelem, összeesküvés, bosszú és gyors halál, s ők semmit sem értenek az egészből... A királyi barát is csak egy ügyes cselszövő, amikor örületet tettet vagy amikor a hajón Anglia felé kicseréli a sajátját főhőseink nevére, így azokat végzik ki őhelyette. Ezek az emberek olyan játszmába keveredtek bele, ahol egyszerűen elveszítik cselekvőképességüket és saját akaratukat.” *(Tom Stoppard)*

Az eredeti mű szerzője és címe:

A megidézett szereplő vagy szereplők neve:

Különbség:

B) „XIII. században élő magyar főúr uralkodójával történt összeütközése során magyarságát megtagadva egyéni sérelmét feláldozza a személyfeletti célnak, a királyi tekintély megóvásának érdekében. A királyné öccse elcsábítja Ernyt, a címszereplő feleségét, mégis udvarhú magatartását megőrizve megvédi a királyi családot” (*Franz Grillparzer*)

Az eredeti mű szerzője és címe:

A megidézett szereplő vagy szereplők neve:

Különbség:

Elérhető pontszám	8
Elért pontszám	

3.) Szövegek párbeszéde

Az alábbi szövegeket elolvasva fogalmazzon meg legalább három közös vonást és három különbséget, a megadott szempontok alapján!

(Minden válaszelem egy pontot ér.)

<p>Pesti Gábor: Az békáról és az ökréről</p>	<p>Kányádi Sándor: A fölfulvakodott béka és az ökör <i>(Egy vidéki mitugrászra)</i></p>
<p>Mikor a béka oly nagyvá akarna lenni, mint az ökör, nagyon felfújja vala magát. A fia mondon mondja vala néki, hogy ne veszödnék azon, mert a béka semmi volna az ökörhez képest. Amaz mégis fúalkodik vala. Monda neki a fia: - Ha még ugyan megfakadnál is felfúalkodásodba, mégsem lehetsz olyan, mint az ökör. Akkoron sem fogada szót, hanem mind aggyig fúalkodék, mígnem meghasada, és lelkét kifúvá.</p> <p>Értelme: Kicsinnek kicsinségén meg kell elégedni, És ereje felett nem kell senkinek erőlkedni, Hogyha mint az béka, nem akar úgy veszekedni. (1536)</p>	<p>bevallom engem néha már gyötör nemcsak gyötör de szinte mintha fájna a nagyravagyó béka s az ökör ezópusz óta híres fabulája</p> <p>mert mindeddig harsányan kinevettük a pukkadásig fölfulvakodót s most mintha nevetni nem volna kedvünk ökörnyi már az öklünknyi se volt</p> <p>fújja magát s a magáét a béka megvalósulni látszik vágya célja mind hatalmasabb csödöt mond a vén</p> <p>fabulák minden eddigi receptje hőköl szomjan az ökör s még remény sincs arra hogy a béka kirepedne</p> <p>(1983)</p>

Közös vonások:

a) A téma eredete: _____

b) Műfaj: _____

c) Szereplők: _____

Különbségek:

a) Műnem: _____

b) A példázat jellege: _____

c) Műforma: _____

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

4.) Költők párbeszéde**Ki a versrészletben megidézett költő? Mutassa be, mely motívumok segítették az idézett szövegben a költő felismerését!***(A megidézett költő neve egy pontot, a motívumok megnevezése egy pontot ér.)*

a) „S ha Tibur gazdadalnoka egykor ily
mértéken zengte a meglegedést
hadd dalljam rajt ma himnusát én
a soha-meg-nem-elégedésnek.” *(Babits Mihály)*

A megidézett költő: _____**Motívum(ok):**

---

b) „A fák, hajók, s a tervek törve
Káin botjának zuhanása
Pokolmalomnak zokogása
Most volt kemény a jég verése
Oda az emberek vetése” *(Kozma Andor)*

A megidézett költő: _____**Motívum(ok):**

---

c) „Milyen nap van ma? Hétfőzőlyom?
 Hamisvádkedd? Szerdacelia?
 Felségáruláscsütörtök? Esztergompéntek?
 Júliaszombat, vagy vasárnaphalál?” (*Vaderna József*)

A megidézett költő: _____

Motívum(ok):

_____
 _____
 _____
 _____

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

5.) Híres versek, híres strófák

Határozza meg a következő idézetek verselését a megadott szempontok szerint!

(Minden helyes és teljes válasz egy pontot ér.)

- a) „Itt az írás, forgassátok
 Érett ésszel, józanon,
 S benne feltalálhatjátok
 Mit tanít bölcs Salamon:
 Miképp széles e világon
 Minden épül hitványságon,
 Nyár és harmat, tél és hó
 Mind csak hiábavaló!” (*Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas*)

Verselés: _____

Sorfajták: _____

Strófa neve és rímképlete: _____

- b) „Szeretem a hölgy szép szemét, midőn
 Egyszerre könnyet hullat és mosolyg,
 S a még le nem simult bánatredőn
 Félénk örömnök kétes lángja bolyg.
 Szeretem, hogyha - mint tavasz-mezőn
 Árnyékot napfény - tréfa üz komolyt:
 Ez a hullámos emberszív *nedélye*:
 Halandó létünk cukrozott epéje.” (*Arany János: Bolond Istók I.*)

Verselés: _____

Sorfajták: _____

Strófa neve és rímképlete: _____

- c) „Vadat és halat, s mi jó falat
Szem-szájnak ingere,
Sürgő csoport, száz szolga hord,
Hogy nézni is tereh;” (Arany János: *A walesi bárdok*)

Verselés: _____

Sorfajták: _____

Strófa neve és rímképlete: _____

Elérhető pontszám	9
Elért pontszám	

6.) Műfajok

A) Határozza meg és jellemezze a következő művek műfaját! Nevezzen meg három műfaji jellemzőt! (*A műfajok helyes meghatározása egy-egy pontot, a műfaji jellemzők pontos megnevezése egy-egy pontot ér.*)

a) „Hát megtörtént a párbaj? - s élsz e még?
Ha főbelöttek, tudósíts felőle,
Írd meg tüstént, hogy Pestre felrohanjak;
És bosszút álljak éretted, barátom...”
(*Petőfi Sándor*)

b) Hírhedett zenésze a világnak,
Bárhová juss, mindig hű rokon!
Van-e hangod a beteg hazának
A velőket rázó húrokon?
(*Vörösmarty Mihály*)

a) **Műfaj:** _____

Műfaji jellemzők:

_____
_____
_____

b) **Műfaj:** _____

Műfaji jellemzők:

_____
_____
_____

Elérhető pontszám	4
Elért pontszám	

B) Milyen műfajok keverednek az Egy dunántúli mandulafáról és A Magánossághoz című költeményben? Két-két műfajt nevezzen meg! (Válaszelemenként egy pont.)

- a) Egy dunántúli mandulafáról _____
- b) A Magánossághoz _____

Elérhető pontszám	2
Elért pontszám	

7.) Korok és stílusok

Határozza meg, milyen stílusirányt vagy kort képviselnek ezek a művek, műrészletek! Töltse ki a táblázatot! (Csak helyesen kitöltött oszlopok kapnak pontot. A stílusirány vagy kor megnevezése egy-egy pontot, a pontosan kitöltött oszlopok egy-egy pontot érnek.)

a) *Freskórészlet a Sixtus-kápolnából*

b) *A gondolkodó*

c) *Freskó egy katalán templomból*

a) Stílus vagy kor:	b) Stílus vagy kor:	c) Stílus vagy kor:

Művek, alkotók: Jáki templom; Szinyei Merse Pál: Majális; Soproni virágének; Cluny: Bencés apátság temploma; Halotti beszéd és könyörgés; Claude Monet:A roueni székesegyház; Jan Van Eyck: Az Arnolfini házaspár; Juhász Gyula: Tiszai csönd; Filippo Brunelleschi: Santa Maria del Fiore templom kupolája

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

8.) Kislexikon

Határozza meg röviden az alábbi fogalmakat!

(Minden pontos meghatározás egy pontot ér.)

Manierizmus:

Széphistória:

Alterego:

Históriás ének:

Apokrif:

Deus ex machina:

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

9.) Uralkodók az irodalomban

Égészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal! *(Csak teljes és hibátlan sor kap egy pontot.)*

A szereplő neve	A szerző neve	A mű címe	A keletkezés kora (évszázadnyi pontossággal)	A mű műfaja
Nagy Lajos				
Claudius				
II. András				
I. Edward				
V. László				
II. Rákóczi Ferenc				
Oidipusz király				
I. Szulejmán				
Napóleon				
Szent László				

Elérhető pontszám	10
Elért pontszám	

10.) Ki kicsoda?

Mutassa be az alábbi lények tulajdonságait, mitológiai szerepüket! (A válaszokban két tulajdonságot nevezzen meg!)

a) Égetőbb mint Nessus vére

Tulajdonságok:

Mitológiai szerep:

---

b) Válassz egyet az haragos fúriákban

Tulajdonságok:

Mitológiai szerep:

---

c)Hercules ilyet a Hesperidák kertjébe' se látott

Tulajdonságok:

Mitológiai szerep:

---

d) Még szeptember előtt – sorsom fonalát ha a Párkák meghagyják –, itt lesz már a tizenhetedik.

Tulajdonságok:

Mitológiai szerep:

- e) féltesttel körben kinyúlva fölötté
az iszonyú **Gigászok**, kiket égből
Jupiter most is fenyeget dörögve.

Tulajdonságok:

Mitológiai szerep:

Elérhető pontszám	10
Elért pontszám	

11.) Viták és perek a magyar irodalomban

Pótolja a táblázat hiányzó adatait! (Minden teljes és hibátlan sor 2 pontot ér.)

Vita vagy per neve	Kik között zajlott?	A vita tárgya	A vita százada
Íliász-pör			
Duk-duk affér			
Nyelvújítási harc			
Kozmopolitizmus vita			

Elérhető pontszám	8
Elért pontszám	

12. Drámatípus

Mutassa be Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde című színjátéka alapján a kétszintű dráma sajátosságait!

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	

13.) Művek, szerzők párbeszéde

A magyar irodalom jeles alkotói nagy hatással voltak kései szerzőtársaikra. Töltse ki a táblázatot!

(A teljes, hibátlanul kitöltött oszlopok 2 pontot érnek.)

Ady Endre			
Akikre hatott	Móricz Zsigmond	Kosztolányi Dezső	Karinthy Frigyes
Az Adyval való kapcsolat jele, jellege			
Mely műben érzékelhető a hatás?			
Műfaj			

Elérhető pontszám	6
Elért pontszám	

14.) Szövegmozaik

Ismert költemények szövegrészleteit összekevertük. Állítsa össze az eredeti szöveget! (Szerző és cím: 0.5 ; hibátlan sorrend: 0.5 pontot ér.)

- a) Nézd, /Zűg immár Boreas / S minden bús teletésre dűlt. / Zordon fergetegek rejtik el a napot, / a Kemenes fölűtt, / hófuvatok fedik, / a Ság tetejét

Szerző, cím: _____

Helyes sorrendben leírva:

- b) méltó diadal / nevedhez / számodra, / Az lesz csak / a világ. /méltó emlékjelt / ád / akkoron

Szerző, cím: _____

Helyes sorrendben leírva:

- c) Hogy szép szerelmesem / Reátok néztemben / megűjulnak kínjaim. / hullnak keservemben / Mindennap jó reggel / szűldogálván, darvaím! / szemeimbűl könyveim, / ezen repűltűk el / jut eszemben nekem, /

Szerző, cím: _____

Helyes sorrendben leírva:

Elérhető pontszám	3
Elért pontszám	

15.) Választott téma

Ez a feladat a II. fordulóban kifejtendő témakörre vonatkozik.

a) Fogalmazzon meg három szakmai problémát, amelyben segítséget kérne a téma szakértőjétől!
(Minden színvonalas kérdés 1 pontot ér.)

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

3 _____

_____

_____

b) Nevezzen meg két szerzőt az adott témáról szóló szakirodalomból! (1 név 1 pontot ér.)

_____

_____

_____

Elérhető pontszám	5
Elért pontszám	